

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نېاشد تن من مېباد بدین بوم و بر زنده یک تن مېباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Iran's M.

انینه ایران

بهرام رحمانی
۲۴ جولای ۲۰۱۵

حمایت شورای امنیت ملل متحد از توافق هسته‌ای حکومت اسلامی ایران و گروه ۵+۱!

۱

مقدمه

شورای امنیت سازمان ملل، از توافق‌نامه گروه پنج به علاوه یک حمایت کرد اما درگیری‌های لفظی بین سران حکومت اسلامی، امریکا و اسرائیل همچنان ادامه دارد. به علاوه این توافق با مخالفت برخی از گرایش‌های درون حاکمیت امریکا و حکومت اسلامی روبه‌رو شده است. این کشمکش‌ها و درگیری‌ها، به هیچ‌وجه ربطی به منافع مردم ایران، امریکا و اسرائیل و غیره ندارند و به طور کلی در جهت منافع سرمایه‌داری حاکمیت‌ها صورت می‌گیرد. به علاوه سازش حکومت اسلامی ایران و امریکا نیز تازگی ندارد. این سازش‌ها و توافقات از کنفرانس گوادلوپ شروع شده و پس از اشغال نظامی عراق توسط امریکا و متحدانش این ارتباط سیستماتیک‌تر شده به طوری که هم حاکمیت امریکا و هم حکومت اسلامی ایران، در توافقی نوشته یا ننوشته یک فرقه شیعه را در عراق به قدرت رساندند و این ارتباطشان تا به امروز هم ادامه دارد. به همین دلیل، جنگ و خونریزی و تروریسم داخلی عراق در این سال‌ها، به کشتار ده‌ها هزار انسان و نابودی مدنیت و زیرساخت‌های این کشور منجر شده است.

با این وجود سیدعلی خامنه‌ای، رهبر حکومت جهل و جنایت و ترور اسلامی ایران، در یکی از سخنرانی‌های اخیرش به آغاز مذاکره با امریکا در دولت سابق اقرار کرده است. آیت‌الله خامنه‌ای «در دیدار رضائی با مسؤولان نظام» در تاریخ ۴ تیرماه ۱۳۹۴، یعنی حدود سه هفته پیش از انعقاد توافق‌نامه وین، به عنوان «تاریخچه کوتاهی از روند مذاکره با امریکائی‌ها»، گفته است:

«موضوع مذاکره با امریکائی‌ها مربوط به زمان دولت قبل است و به فرستادن واسطه به تهران برای درخواست مذاکره مربوط می‌شود. در آن زمان، یک نفر از محترمین منطقه به عنوان واسطه به دیدار ما آمد و به صراحت گفت رئیس جمهور امریکا از او خواهش کرده که به تهران بیاید و درخواست امریکائی‌ها برای مذاکره را مطرح کند امریکائی‌ها به این واسطه گفته بودند می‌خواهیم ضمن شناخت ایران به عنوان قدرت هسته‌ای، مسأله هسته‌ای را حل و فصل کنیم و تحریم‌ها را ظرف ۶ ماه برداریم البته ما به آن واسطه گفتیم به امریکائی‌ها و حرف‌هایشان اطمینانی نداریم، اما با اصرار آن واسطه، قبول کردیم که این مسأله را یک بار دیگر امتحان کنیم و مذاکرات شروع شد.»

همچنین منوچهر متکی، وزیر امور خارجه پيشين ايران که در حين مأموريت خارجي توسط محمود احمدی‌نژاد از وزارت عزل شد، از رفتار مقام های کشورش در مذاکرات اتمي با گروه ۱+۵ به طور کم سابقه‌ای انتقاد کرده است.

متکی در يادداشتی با عنوان «پيشنهادهای ناپخته در مذاکرات هسته‌ای» در وبسایت رسمی‌اش منتشر کرده بود، رفتار ايران در تعيين محل مذاکرات را مورد انتقاد قرار داده و گفته «با توجه به شرایط عراق و مصر و حتی ترکیه در پی مواضع مداخله جویانه‌اش در مسائل منطقه به ویژه سوریه، اساساً برگزاری نشست‌های کشورمان با ۱+۵ در خارج از کشورهای مذاکره‌کننده منفعت خاصی برای ما ندارد.»

استانبول هم سه دور ميزبان مذاکرات بود اما پس از تنش در روابط ايران و ترکیه بر سر حکومت بشار اسد در سوریه، ايران خواستار ميزبانی بغداد، پایتخت عراق شد.

متکی به تندی از پيشنهادهای ميزبانی به عراق انتقاد کرده و گفته بود «از مدتی قبل، طرف ایرانی در حالی کشور عراق را به عنوان محل مذاکرات ايران و ۱+۵ پيشنهادهای داد که مشخص نیست با چه تحلیلی کشوری که هنوز از استانداردهای لازم امنیتی برای چنین اقداماتی برخوردار نیست باید به عنوان محل انجام مذاکرات پيشنهادهای شود.»

پس از یک دور ميزبانی بغداد، اواخر بهار سال جاری خورشیدی مسکو پایتخت روسیه ميزبان مذاکرات شد، اما علی اکبر صالحی وزیر خارجه ايران اعلام کرد که جمهوری اسلامی خواهان ميزبانی قاهره، پایتخت مصر است و مقام‌های مصری هم از آن استقبال کرده‌اند.

منوچهر متکی در این يادداشت گفته بود که پس از اعلام این موضوع و «به فاصله کوتاهی، بر اساس خبر خبرگزاری رسمی مصر (الشرق الاوسط) و به نقل از یک مقام ارشد دولت این کشور اعلام می‌شود که مصر هنوز درباره ميزبانی جلسه بعدی مذاکرات هسته‌ای ايران و ۱+۵ تصمیمی نگرفته است.»

وزیر خارجه سابق دولت اسلامی ايران گفته بود که «این مطلب دگر بار و به روشنی مؤید آن است که در دیپلماسی نباید به جایگاه کشور چوب حراج بزیم و پيشنهادهای کارشناسی نشده و غیر هماهنگ با طرف مذاکره خود را اعلام نمائیم.»

بنابراین، روشن است که مذاکره مستقیم با امریکا، در چارچوب سیاست «نرمش قهرمانانه» تنها محدود به برداشته شدن گزینه نظامی از روی میز و بازگرداندن ارزش‌های بلوکه شده نبوده است و این گام مهم، با هدف برقراری روابط دیپلماتیک با امریکا برداشته شده است.

قطعه نامه شورای امنیت

شورای امنیت سازمان ملل متحد، روز دوشنبه ۲۹ تیر، با صدور قطعه نامه‌ای از توافق نهایی حاصل شده بین ايران و گروه ۱+۵ اعلام حمایت کرد. به گزارش خبرگزاری رویترز، تمامی ۱۵ عضو شورای امنیت از این توافق اعلام حمایت کرده‌اند. این اعلام حمایت، شش روز پس از دستیابی جمهوری اسلامی ايران و گروه کشورهای ۱+۵ به توافق هسته‌ای صورت گرفت.

بنا بر قطعه نامه‌ای که روز دوشنبه از سوی شورای امنیت صادر شده در ازای برجسته شدن تحریم‌ها، ايران به طور درازمدت با مهار برنامه هسته‌ای خود مواجه خواهد بود.

بر پایه توافق، قدرت‌های جهانی تا ۹۰ روز نیازی به اقدام ندارند و پس از این مدت، با دریافت تأیید از آژانس بین‌المللی انرژی اتمي، باید آماده برجیدن تحریم‌ها علیه ايران شوند.

در توافق اعلام شده روز ۲۳ تیر [سرطان] در وین میان ايران و قدرت‌های جهانی، از شورای امنیت سازمان ملل درخواست شده بود که تحریم‌های تنبیهی علیه ايران را بر اساس هفت قطعه نامه پيشين شورای امنیت لغو کند.

قطعنامه‌های شورای امنیت اساس تحریم‌های بین‌المللی برقرار شده در ده سال اخیر علیه ایران بوده است. تمامی مفاد قطعنامه جدید تا ۱۰ سال اعتبار خواهند داشت که این امر از جمله شامل موضوع بازگشت تحریم‌ها در صورت نقض تعهدات هم می‌شود.

موضع نماینده امریکا در سازمان ملل متحد

پیش‌نویس این قطعنامه از سوی سامانتا پاور، نماینده امریکا در سازمان ملل به شورای امنیت ارائه شده بود. در حال حاضر علاوه بر امریکا، بریتانیا، فرانسه، روسیه و چین (پنج عضو دائم شورای امنیت سازمان ملل) ۱۰ کشور اسپانیا، لیتوانی، ونزوئلا، چیلی، نیجریه، آنگولا، چاد، نیوزیلند، مالزی و اردن نیز اعضای غیردائم این شورا هستند. نگاهی به این ترکیب، نشان می‌دهد که قطعنامه جدید شورای امنیت سازمان ملل متحد در حمایت و تأیید توافق اتمی گروه ۱+۵ با حکومت اسلامی ایران، به اتفاق آراء به تصویب خواهد رسید؛ این پیش‌بینی خیلی زود تحقق یافت.

در بندی از این قطعنامه آمده است که هیچ تحریمی علیه ایران لغو نخواهد شد مگر آن که آژانس بین‌المللی انرژی اتمی گزارشی به شورای امنیت ارسال نماید و در آن تأیید کند که ایران تعهدات توافق نهائی را به اجرا گذاشته است.

یکی دیگر از بندهای بیانه ضمیمه این قطعنامه که به فعالیت‌های راکتی حکومت اسلامی ایران مربوط می‌شود با مخالفت شدید فرمانده سپاه پاسداران ایران و بعضی نمایندگان مجلس این کشور روبه‌رو شده است.

در این بند، از حکومت اسلامی ایران، خواسته شده که تا هشت سال دیگر «از هر فعالیت مرتبط راکت‌های بالستیک که با قابلیت حمل سلاح اتمی طراحی شده‌اند، از جمله پرتاب راکت‌هایی که با استفاده از تکنولوژی راکت‌های بالستیک ساخته شده‌اند» خودداری کند.

هرچند که قطعنامه شورای امنیت، اجازه تحویل فناوری راکت بالستیک و سلاح سنگین را به ایران، با تأیید اعضای شورای امنیت می‌دهد اما امریکا، اعلام کرده که چنین امری را وتو خواهد کرد.

محدودیت‌ها در زمینه فناوری راکت بالستیک برای هشت سال و محدودیت سلاح سنگین برای پنج سال باقی خواهد ماند. قطعنامه شورای امنیت تحریم سلاح‌های متعارف علیه ایران را نیز برای پنج سال باقی می‌گذارد.

این قطعنامه در عین حال اجازه می‌دهد که تحریم‌های سازمان ملل، در صورت نقض تعهدات توافق نهائی از سوی ایران طی ۱۰ سال پیش رو، به حالت قبلی خود برگردد.

از سوی دیگر، در چنین حالتی، اگر شورای امنیت موفق به رأی‌گیری برای قطعنامه‌ای در این ارتباط نشود، تحریم‌ها به صورت خودبه‌خودی به حالت قبلی باز خواهند گشت. این رویه، باعث می‌شود تا هیچ‌یک از قدرت‌های دارای حق وتو، از جمله روسیه و چین، نتوانند از بازگشت تحریم‌ها جلوگیری کنند.

سامانتا پاور سفیر امریکا در سازمان ملل پس از تصویب این قطعنامه، در جلسه شورای امنیت، با اشاره به هفتادمین سالگرد تأسیس سازمان ملل و درس‌هایی که از جنگ‌های دهه‌های اخیر گرفته شده، بر اهمیت قدرت دیپلماسی تأکید کرد.

او با اشاره به گفته جان اف کندی، سی و پنجمین رئیس جمهور امریکا، و نقل قول دوباره آن از سوی باراک اوباما، گفت «بیانید هرگز از روی ترس مذاکره نکنیم اما هرگز از مذاکره نترسیم».

سفیر امریکا در سازمان ملل، با اشاره به جنگ و خونریزی در خاورمیانه و شمال آفریقا بر اهمیت حل بحران اتمی ایران با توسل به دموکراسی تأکید کرد. او در عین حال افزود که حل‌وفصل مناقشه اتمی ایران به معنای نادیده گرفتن «کارنامه حقوق بشری تهران» یا اقدامات ایران در حمایت از به گفته او «تروریسم» نیست.

سامانتا پاور، همچنین از ایران خواست که شهروندان امریکائی زندانی، جیسون رضائیان، امیر حکمتی و کشیش سعید عابدینی را آزاد کند و پیگیر وضعیت رابرت لوینسون مفقود شده نیز باشد.

موضع سفیر ایران در سازمان ملل متحد

اما غلامعلی خوشرو، نماینده ایران در سازمان ملل متحد، با رد اتهامات خانم پاور، آن‌ها را «بی‌اساس و مضحک» توصیف کرد. خوشرو خطاب به شورای امنیت گفت: «کشوری که به دو کشور در منطقه ما حمله و زمینه را برای رشد افراط‌گرایی و تروریسم فراهم کرده، در موقعیتی نیست که چنین اتهاماتی را به کشور من وارد کند.»

ویتالو چورکین، نماینده روسیه در سازمان ملل متحد نیز ابراز امیدواری کرد تا از «تجربه فوق‌العاده» گفت‌وگوها بر سر پرونده اتمی ایران، برای حل و فصل دیگر اختلافات در سطح جامعه بین‌الملل نیز استفاده شود.

در حالی که شورای امنیت سازمان ملل، با صدور قطعنامه ای حمایت خود از توافق اتمی حکومت اسلامی و گروه ۵+۱ را اعلام کرد و عباس عراقچی، عضو ارشد تیم مذاکره اتمی ایران قطعنامه روز دوشنبه ۲۹ تیر ۱۳۹۴ - ۲۰ جولای ۲۰۱۵ شورای امنیت را «منحصر به فرد» خوانده است، فرمانده سپاه پاسداران گفته، مواردی از پیش‌نویس این قطعنامه «هیچ‌گاه مورد پذیرش نخواهد بود» و «اعتبار ندارد.»

غلامعلی خوشرو، سفیر ایران در سازمان ملل در سخنانی بعد از تصویب قطعنامه در شورای امنیت گفت: «در پی این تحول عمده در منطقه، ما فراخوان خود را خطاب به همسایگان و دوستانمان در منطقه خلیج فارس و کل منطقه تجدید می‌کنیم که ایران آماده تعامل با همه آن‌ها بر مبنای احترام متقابل، اصول حسن همجواری و برادری است... اکنون زمان آن فرا رسیده که همکاری علیه خطیرتری دشواری‌های مشترک را که افراط‌گرایی در رأس آن‌ها قرار دارد، شروع کنیم.»

موضع سران و مقامات حکومت اسلامی ایران

حکومت اسلامی ایران، پس از تصویب قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت، در بیانیه‌ای اعلام کرد: «توانمندی‌های نظامی ایران از جمله راکت‌های بالستیک، منحصرأ برای دفاع مشروع هستند. این تجهیزات برای قابلیت حمل سلاح‌های هسته‌ای طراحی نشده‌اند و بنابراین، خارج از حیطه یا صلاحیت قطعنامه شورای امنیت و پیوست‌های آن می‌باشند.»

در این بیانیه، همچنین آمده است که ایران فعالیت‌های خود را «منطبق بر پروتکل الحاقی اظهار خواهد نمود. در این چارچوب و از آن‌جا که هرگز هیچ‌گونه فعالیت هسته‌ای در هیچ یک از تأسیسات نظامی وجود نداشته و نخواهد داشت، جمهوری اسلامی ایران اطمینان دارد چنین تأسیساتی موضوع درخواست بازرسی نخواهند بود.»

در بخشی از بیانیه دولت اسلامی ایران آمده است: «در صورتی که آثار لغو تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد، یا تحریم‌ها یا اقدامات محدودیت‌ساز مرتبط با هسته‌ای اتحادیه اروپائی و ایالات متحده به وسیله تداوم اعمال یا تحمیل تحریم‌های جدید با ماهیت و گستره همسان یا مشابه تحریم‌هایی که قبل از روز اجراء برقرار بودند، مخدوش گردد، جمهوری اسلامی ایران اختیار خواهد داشت تعهدات خود وفق «برجام» (معروف به برنامه جامع اقدام مشترک)، را مورد تجدید نظر قرار دهد؛ فارغ از این که چنین تحریم‌های جدیدی بنا به دلایل مرتبط هسته‌ای یا دیگر دلایل وضع شوند، مگر این که مسائل در طی یک دوره زمانی کوتاه و معقول اصلاح گردند.

آیت‌الله خامنه‌ای در بخش دیگری از سخنرانی روز عید فطر خود، به سوریه می‌پردازد و می‌گوید: «ما در مورد عراق، در مورد سوریه، در مورد یمن، در مورد بحرین، در مورد لبنان، در مورد همه کشورها معتقدیم تصمیم‌گیر، خود ملت‌های آن کشورها هستند؛ از بیرون، نه ما و نه غیر ما حق نداریم تصمیم بگیریم نسبت به سرنوشت ملت‌ها؛

خودشان باید تصمیم بگیرند. این اعتقاد ما است.» او اما تنها چند ثانیه بعد، تصریح می‌کند: «دولتی که شعارش، هدفش و نیتش ایستادگی در مقابل صهیونیست‌ها است، این دولت برای دنیای اسلام مغتنم است. ما هیچ نفع خاص شخصیتی در سوریه یا در عراق نداریم؛ ما به فکر دنیای اسلامیم، ما به فکر امت اسلامی هستیم؛ مواضع ما با استکبار این‌جور در مقابل هم قرار دارد.»

«دنیای اسلام»، دنیائی‌ست که در آن، زنان و کودکان حقی ندارند؛ انسان‌ها برده هستند؛ دست به دزدی و غارت اموال عمومی می‌زنند، جنگ و خونریزی و ترور راه می‌اندازند؛ در ملاءعام انسان‌ها را دار می‌زنند و یا سرشان را از تن‌شان جدا می‌کنند؛ دست و پا می‌برند و چشم درمی‌آورند؛ شکنجه و اعدام و تجاوز به زندانیان عمومیت دارد. دنیائی که حکومت اسلامی ایران، شیوخ عربستان و کشورهای منطقه، داعش، القاعده، بوکوحرام، طالبان، جبهه النصره، حزب‌الله لبنان، حماس فلسطین، خاخام‌های اسرائیل، دولت حزب عدالت و توسعه اسلامی و رئیس‌جمهور آن اردوغان و... با حامیان بین‌المللی‌شان به جوامع بشری تحمیل کرده‌اند. آن‌ها هرگونه آزادی و برابر و عدالت اجتماعی و مدنیت را از بین برده‌اند.

همچنین وب‌سایت خامنه‌ای، نوشته است که از نظر خامنه‌ای، متن توافق خیانت نبوده، اما تأیید هم نشده است. وب‌سایت دفتر خامنه‌ای در یادداشتی به انتقاد از برخی مخالفان مذاکرات هسته‌ای پرداخته که «تبلیغ انتقاد خود را به نحوی به سمت تیم مذاکره‌کننده برده‌اند که گویی متن جمع‌بندی جز با خیانت آن‌ها آماده نشده است» نویسنده اما بلافاصله اضافه کرده است که «برخی نیز این ابراز تشکر رهبر معظم انقلاب از زحمات تیم مذاکره‌کننده را مترادف تأیید نتیجه مذاکرات می‌دانند که این نگاه هم اشتباه است.»

همزمان حسین شریعت‌مداری، نماینده ولی‌فقیه در مؤسسه روزنامه کیهان و مدیرمسئول این روزنامه، در سرمقاله سه شنبه ۳۰ تیر ۱۳۹۴، کیهان نوشت: «بعد از بیانات رهبر معظم انقلاب و تأکید ایشان بر ضرورت بررسی دقیق متن توافق وین، معلوم شد که اگر با توافق یادشده، موافقت داشتند، تأکید ایشان بر ضرورت بررسی دقیق متن آن ضرورتی نداشت.»

در حقیقت پس از توافق میان ایران و اعضای گروه ۵+۱، خامنه‌ای دو بار تأکید کرده است که «برای تصویب این متن، یک مسیر قانونی پیش‌بینی‌شده‌ای وجود دارد که باید این مسیر را طی کند و خواهد کرد.» او همچنین از به کار بردن واژه «توافق»، خودداری کرده و آن را «متن» نامیده است. در حالی که اعضای دولت و حامیان روحانی از آن، با عنوان توافق یاد می‌کنند.

اما خامنه‌ای، مسیر قانونی مورد نظر خود را مشخص نکرده است که آیا این مسیر باید از طریق شورای عالی امنیت ملی و یا مجلس شورای اسلامی طی خواهد شد.

اما «حسین نقوی حسینی»، عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، گفت که براساس قانون «الزام دولت به حفظ دستاوردهای هسته‌ای»، متن توافق هسته‌ای باید به شکل همزمان به «شورای عالی امنیت ملی و مجلس شورای اسلامی» فرستاده شود تا در کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس مورد بررسی قرار گیرد و سپس به صحن علنی برود.

نقوی حسینی، گفته است: «با توجه به این که ما هنوز از محتوای کامل «برجام» مطلع نیستیم و «برجام» در مراجع قانونی بررسی نشده است، نمی‌توان قضاوت صریحی در مورد توافق کرد... حداکثر حدود سه هفته بررسی «برجام» در مجلس به طول خواهد انجامید.»

فرمانده سپاه پاسداران نیز «نگرانی‌هایی» خود درباره توافق هسته‌ای را به زبان آورده‌اند. جعفری در نماز عیدفطر، گفته که «درباره نگرانی‌های خود از متن توافق با مسئولان دولتی صحبت کرده.»

محمدعلی جعفری، با اشاره به این که نگرانی‌هایی درباره «جمع‌بندی مذكرات» و «پیش‌نویس قطع‌نامه وجود دارد»، گفت که با علی‌اکبر صالحی، رئیس سازمان انرژی اتمی «همین صحبت‌ها را می‌کردم و به خصوص در قطع‌نامه، نگرانی وجود دارد که امیدواریم به فضل خدا برطرف شود.»

دو روز پیش از سخنان جعفری، رسول سنائی راد، رئیس اداره سیاسی سپاه پاسداران، با اشاره به پیش‌نویس قطع‌نامه امریکا گفته بود که توان نظامی ایران از جمله دسترسی به راکت‌های بالیستیک «قابل چانه‌زنی نیست.» گفته‌های این فرماندهان نظامی، در حالی بیان می‌شود که به گفته عباس عراقچی، عضو ارشد تیم مذاکره اتمی ایران، کلیات قطع‌نامه روز دوشنبه شورای امنیت «تحت ماده ۴۱ و فصل هفتم منشور سازمان ملل نیست... و از نظر حقوقی الزام‌آور نخواهد بود.»

به گزارش خبرگزاری صدا و سیما او در عین حال اضافه کرد: «شورای امنیت در این قطع‌نامه از ایران می‌خواهد تا فعالیت‌های راکتی که طراحی حمل کلاهک هسته‌ای را دارند انجام ندهد که ما در این زمینه هیچ‌گونه برنامه‌ای نداریم.» به گفته عراقچی، بر اساس بند ۹ قطع‌نامه ۱۹۲۹ شورای امنیت که آخرین قطع‌نامه صادر شده علیه ایران است، فعالیت‌های راکتی ایران «به طور کامل ممنوع بود» و اجازه می‌داد تا کشورها علیه ایران «متوسل به زور شوند.» او، همچنین تأکید کرد که قطع‌نامه روز دوشنبه شورای امنیت «در تاریخ این شورا منحصر به فرد و بی‌سابقه» است. رجانیز، وبسایت نزدیک به جبهه پایداری نیز که اصلی‌ترین منتقدان گفت‌وگوهای هسته‌ای است، ضمن انتشار «خلاصه توافق نهایی در ۷ صفحه»، نوشته است: «ایران در ازای چشم‌پوشی (طولانی مدت یا دائم) از نقاط کلیدی صنعت هسته‌ای (غنی‌سازی، تحقیق و توسعه، آب سنگین، بازفراوری) و به خطر انداختن امنیت و استقلال خود (پذیرش نظارت‌ها و بازرسی‌های گسترده آژانس و قیومیت ۱+۵) تنها موفق به لغو بخشی از تحریم‌ها (سازمان ملل، اتحادیه اروپا و تعدادی از فرمان‌های اجرائی رئیس‌جمهور) و تعلیق بخش دیگری از تحریم‌های اتحادیه اروپا و امریکا شده است. به عبارت دیگر ایران در عوض چشم‌پوشی از برخی از مهمترین حقوق خود، متقابلاً بخشی از حقوق خود را دریافت کرده است یعنی هم آن‌چه که داده حق خود بوده و هم آن‌چه که گرفته حق خود بوده است.»

راکتور اراک ایران از نوع آب سنگین است و از پلوتونیوم تولیدشده در آن می‌توان در ساخت جنگ‌افزار اتمی استفاده کرد. به همین دلیل این راکتور یکی از مسائل اصلی مورد مناقشه در برنامه هسته‌ای ایران بوده است. بر اساس توافق لوزان، قرار شد که راکتور آب سنگین اراک با همکاری مشترک بین‌المللی بازطراحی شود، به طوری که پلوتونیوم با قابلیت تسلیحاتی در آن تولید نگردد. فرایند بازفراوری صورت نخواهد گرفت و سوخت مصرف شده به خارج از ایران منتقل شود. کاخ سفید می‌گوید ایران در وین قبول کرد که راکتور اراک بازطراحی شود تا در آن پلوتونیوم که در ساخت بمب هسته‌ای کاربرد دارد به دست نیاید. همچنین سوخت مصرفی تا زمانی که راکتور فعال است به خارج از ایران منتقل خواهد شد. ایران همچنین اجازه ساخت راکتورهای آب سنگین دیگر یا جمع‌آوری آب سنگین در ظرف ۱۵ سال آینده را نخواهد داشت.

بازرسان آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، مراکز اتمی اعلام شده ایران را به طور مستمر زیر نظر خواهند گرفت و تأیید خواهند کرد که مواد هسته‌ای به طور مخفیانه برای تولید بمب استفاده نشود. حکومت اسلامی ایران، همچنین پذیرفته است که پروتکل الحاقی را اجراء کند که اجازه بازرسی از هر تأسیساتی که آژانس مشکوک بداند را می‌دهد. آژانس، می‌تواند در راستای تحقیقات در مورد جوانب نظامی احتمالی برنامه هسته‌ای، برای بازدید از مراکز نظامی ایران درخواست بدهد. اما بنا بر برنامه جامع اقدام مشترک، تضمینی برای دسترسی به مراکز نظامی ایران وجود ندارد و ایران می‌تواند درخواست آژانس را رد کند. در این صورت، یک هیات داورى به مسأله رسیدگی خواهد کرد.

همچنین ۱۴ نماینده مجلس اسلامی ایران هم در نامه‌ای به رئیس جمهور و رئیس مجلس این کشور نوشته‌اند: «از آنجا که متن جمع‌بندی وین که به «برجام» موسوم شده و مبنای قطعنامه شورای امنیت است، هنوز در داخل کشور به تأیید و تصویب نرسیده، در صورت طی مراحل قانونی نیز حق هرگونه تحفظ و شرط در خصوص این قطعنامه برای جمهوری اسلامی ایران محفوظ خواهد بود.»

موضع سران و مقامات امریکانی

وزارت خارجه امریکا، متن توافق جامع هسته‌ای میان ایران و شش قدرت جهانی در ۲۳ تیر ماه را، با اسناد و ضمایم آن به کنگره آن کشور فرستاده است.

وزارت خارجه امریکا می‌گوید کنگره آن کشور، از روز دوشنبه ۲۹ تیر ماه، تا ۶۰ روز فرصت خواهد داشت تا این توافق و اسناد مربوط به آن را بررسی و نظر نهایی خود را در مورد آن اعلام کند. عمده جمهوری خواهان که صاحب اکثریت در مجلس نمایندگان و سنای کنگره ایالات متحده هستند پیش از این در موارد گوناگون مخالفت خود را با مذاکرات و در نهایت توافق اتمی ایران اعلام کرده بودند. همزمان دولت اسرائیل نیز تلاش‌های تازه‌ای را برای کسب مخالفت بیشتر با این توافق و جلوگیری از تأیید آن آغاز کرده است.

در عین حال روزنامه اسرائیلی هآآرتس ۲۸ تیر ماه با اشاره به گفت‌وگوی تلفنی تازه میان جان کری، وزیر خارجه امریکا و با بنیامین نتانیاهو، نخست وزیر اسرائیل، آن را «مکالمه‌ای بسیار سخت» توصیف کرد. چنانچه نمایندگان کنگره امریکا توافق جامع را تأیید نکنند، رئیس جمهوری امریکا می‌تواند از حق وتوی خود علیه آن استفاده کند.

نمایندگان می‌توانند تلاش کنند تا به دو سوم آراء در مخالفت با این توافق دست پیدا کنند تا در آن صورت قدرت وتوی رئیس‌جمهوری را از او بگیرند. هرچند به نظر نمی‌رسد رسیدن به دو سوم آراء، که به رأی گروهی از نمایندگان دمکرات نیاز خواهد داشت، برای آن‌ها کار آسانی باشد.

بارک اوباما، رئیس جمهور امریکا، در خردادماه گذشته قانونی را به امضاء رساند که به کنگره این کشور تا ۲۶ شهریورماه وقت می‌دهد پس از بررسی توافق اتمی ایران با گروه ۱+۵ آن را تأیید یا رد کند.

با این حال اوباما در نطق اختصاصی خود در روز اعلام رسمی توافق اتمی هشدار داد که در صورت رأی منفی کنگره، با استفاده از اختیارات قانونی خود آن را وتو خواهد کرد.

در همین حال «جی استریت»، یک لابی دیگر یهودی‌امریکائی در واشینگتن که گرایش لیبرال و مخالف سیاست‌های نتانیاهو دارد، خلاف «ای‌پک»، از توافق هسته‌ای ایران دفاع کرده و از کنگره امریکا خواسته تا از این توافق حمایت کند.

اما ظاهراً بسیاری از حامیان اسرائیل و دولت بنیامین نتانیاهو در امریکا، در تلاشند تا از این زمان دو ماهه حداکثر استفاده را کرده و تلاش کنند تا شاید بتوانند اکثریت نمایندگان امریکائی را علیه توافق اتمی راضی کنند.

در همین راستا، شهر نیویورک روز چهارشنبه شاهد تظاهراتی بزرگ در میدان تایمز علیه توافق اتمی بود، تظاهراتی که به گفته برگزارکنندگان حضور «هزاران نفر» را به دنبال داشت.

به گزارش خبرگزاری فرانسه، حاضران در این تظاهرات که با سخنرانی چند نماینده جمهوری خواه همراه بود توافق اتمی ایران با گروه ۱+۵ را «تهدیدی برای اسرائیل و امنیت جهان» توصیف کرده و از کنگره خواستند آن را رد کند.

در همین روز، به گزارش رویترز، ران درمر، سفیر اسرائیل در آمریکا، نیز با حدود ۴۰ نماینده محافظه‌کار آمریکا «دیداری محرمانه» داشته است.

همزمان رئیس مجلس نمایندگان ایالات متحده آمریکا نیز روز چهارشنبه اعلام که او و سایر اعضای کنگره «هر کاری می‌کنند» تا از اجرای توافق اتمی با ایران جلوگیری شود.

اما مقامات بلندپایه در دولت اوباما نیز برای بی‌اثر کردن تلاش‌های مخالفان توافق اتمی به ضدحمله‌ای گسترده دست زدند. جان کری، وزیر خارجه، و ارنست مونیز، وزیر انرژی ایالات متحده، در مقاله‌ای در روزنامه واشینگتن پست منتشر کرده‌اند و در آن، با دفاع دوباره از توافق جامع ۲۳ تیرماه در وین، چنین نظر دادند که این توافق نه تنها بهترین راه، که با دوام‌ترین راه برای آن است که تهران به سلاح هسته‌ای دست نیابد.

این دو در همین روز چهارشنبه به اتفاق جک لو، وزیر خزانه‌داری در دولت اوباما، در جلساتی جداگانه با تمام نمایندگان مجلس و سنای آمریکا دیدار کرده و آن‌ها را در جریان جزئیات توافق با ایران قرار دادند.

این سه وزیر قرار است روز پنجشنبه نیز با حضور در کمیته روابط خارجی سنای آمریکا که جلسه‌ای علنی خواهد داشت از توافق اتمی اوباما و روحانی دفاع کنند.

همچنین معاون سیاسی وزارت خارجه آمریکا ۲۵ تیر ماه به خبرنگاران گفته است «قاسم سلیمانی» که در فاز اول رفع تحریم‌ها، تحریم‌ها در مورد او نیز برچیده می‌شود، شخص دیگری به جز فرمانده نیروی قدس است.

به گفته شرمین رفع تحریم‌ها از قاسم سلیمانی، در فاز دوم برنامه اقدام مشترک، و در صورتی که همه به تعهدات خود عمل کنند و در پی چند سال انجام خواهد شد.

این عضو ارشد هیأت امریکائی در مذاکرات فرجام‌یافته اتمی، به خبرنگاران گفته است سلیمانی همچنان در فهرست جداگانه تحریم‌های ایالات متحده، که با اهداف ضد تروریستی اعمال شده‌اند، باقی می‌ماند. این فهرست جدا از فهرست تحریم‌های مربوط به برنامه اتمی تهران است.

پرسش یکی از خبرنگاران به «ژنرال سلیمانی» (سرلشکر قاسم سلیمانی) اشاره داشت، که وندی شرمین در توضیح گفت: «قاسم سلیمانی که در فاز اول رفع تحریم‌ها از فهرست بیرون می‌آید، فرمانده نیروی قدس نیست، بلکه مدیر یک معدن اورانیوم است.»

پیش از این برخی رسانه‌های امریکائی با اشاره به نام سلیمانی، گفته بودند او از فهرست تحریم‌ها خارج می‌شود.

از جمله شبکه «ای‌بی‌سی» که ۲۴ تیر ماه گزارش داده بود تحریم‌ها علیه فرمانده شاخه برون‌مرزی سپاه پاسداران ایران، به طور چشمگیری کاهش پیدا می‌کنند.

در همان زمان این شبکه خبری به نقل از یک مقام بلندپایه وزارت خارجه ایالات متحده گفته بود، رفع تحریم‌های سلیمانی به هشت سال زمان نیاز خواهد داشت و پس از آن نیز او همچنان در فهرست تحریم‌های ایالات متحده باقی می‌ماند.

قاسم سلیمانی، از جمله به خاطر سرکوبی‌های اعتراضات در سوریه، در سال ۱۳۹۰، در فهرست تحریم‌های آمریکا قرار گرفت. در آن زمان وزارت خارجه آمریکا از دمشق به دلیل آنچه «به کار بستن تاکتیک‌های ایران در سرکوب معترضان» نامید، انتقاد کرده بود. تحریم‌ها علیه سلیمانی از جمله ممنوعیت‌های مسافرتی یا تجاری را در بر می‌گیرد.

در آذر ماه [قوس] سال گذشته، ناظران سازمان ملل متحد «انتشار عکس‌های قاسم سلیمانی در عراق» را، احتمالاً شهادی بر حضور فرمانده نیروی قدس در آن کشور و در آن صورت ناقض تحریم‌های بین‌المللی نامیده بودند.

آن تصاویر مربوط به عملیات نیروهای داوطلب عراق، علیه پیشروی‌های گروه موسوم به «دولت اسلامی» یا همان «داعش» در آن کشور بود.

گزارش‌هایی در مورد نقش سلیمانی در رهبری گروه‌های داوطلب شیعه یا رایزنی و دیدار با نیروهای کرد عراقی منتشر شده است. این نیروها علیه دولت اسلامی، در حال جنگ هستند.

ادامه دارد